

.lxv. OMELIA IN NATALE SANCTI MARTINI EPISCOPI .

/134r/ [.i.] Postquam dominus noster iesus christus triumphator ad alta
caelorum ascendit et in maiestate paterna conse
dit ; multis seculi partibus doctorum lumina concessit . qua
tinus ignorantie tenebris effugatis . ad uerum lumen
agnoscendum gentes ubique conuerteret . Et quasi –
stillę diuersis in caeli partibus clarescunt ; ita et docto
res sancti per uarias mundi partes lucescerent ; ut omnibus
uia patesceret salutis . et ueritatis lux claresceret cunc
tis . Unde et beatissimum martinum galliae direxit in
partes . ut populos gentilitatis errore torpentes lu
ce ueritatis inradiaret . et plurimas de antiqui hostis
faucibus extraheret gentes ; et sacratissimo christi coniun
geret corpori . [.ii.] Iste igitur martinus primum sub rege con
stantino in adolescentia sua . Deinde sub iuliano cesare
inuitus militans . magis elegit deo celesti seruire . quam im
peratori militare terreno . Quia cum decem annorum esset
inuitis parentibus ad ecclesiam fugiens . caticuminum
se fieri postulauit . Et post sacri baptismatis misterium
quod uigesimo secundo etatis sue anno accepit . Mag
nis in mundo claruit miraculis . Hęc sunt enim prima
eius insignia . Quia dum adhuc caticuminus esset ; in fri
gore hiemali . quod multum inhorruerat media clamidis
suae parte . in porta ambientium ciuitatis pauperem
uestiuit ; qua etiam parte clamidis suae . inter ange
licos exercitus . dominum iesum nocte sequente uidit uesti
tam clara uoce dicentem . Martinus adhuc caticuminus .
hac me ueste contexit ; ut uerum intelligeret esse
/134v/ martinus . quod in euangelio dixerat dominus . Quandiu fecistis uni

ex his minimis . mihi fecistis . [iii.] In eodem quippe habitu quem pauper acceperat dignatus est . Iesus se ostendere ; ut similia studeamus agere . Deinde post hęc terrenę renuntiauit militiae . inquit ad cesarem . ac tenus tibi militaui pater . ut nunc militem deo donatium tuum pugnaturus accipiat ; christi enim sum miles . pugnare mihi non licet . Tunc pro hac uoce indignatus est tyrannus dicens . Certe non religionis gratia . sed metu futurae pugne detractat militię . At martinus ad hanc uocem constantissime inquit . si ignauiae hoc michi asscribitur non fidei . crastina die sine armis ante exercitum stabo ; et in nomine iesu signo crucis non clipeo protectus aut galea ; hostium cuneos penetrabo securus . [iiij.] Postero autem die sancti uiri merito hostes legatos de pace miserunt . sua omnia seque dedentes . ne inermis ad praelium mitteretur . sed omnes absque uindicta . eius meritis liberarentur . Post haec quidem relicta militia sanctum hilarium antistitem uenerabilem expetiuit . Quia tunc temporis sicut lucifer in celo ceteris clarior stellis clarescit ; ita ille uir sanctus in ecclesia christi omnibus laudabilis . magnitudine fame et uite sanctitate . et doctrinarum ueritate sanctarum . excelsior effulgebat cunctis . Huius disciplinae sanctus martinus uoluit se sociari . ¹ ut talis uiri intrepidus exemplis . contra omnia maligni spiritus tela muniretur et dictis . Post hęc quidem diuino per saporem ammonitus est eloquio . ut patriam parentesque quos adhuc gentilitas detinebat religiosa sollicitudine uisitare ; et ad sacre conuerteret fidei /135r/ professionem . At ille² peregrinationem illam adgressus est ; reuelans fratribus multa se aduersa passurum . et postea ita euenit . Primum enim inter alpes incidit in latrones . Cumque unus securi in caput eleuasset . sustinuit alter . Sed uinctis post ergum manibus

¹ canceled by subpunction

² corrected from ipse

uni traditus est aduersantium . cui se interroganti an timeret
Respondit . Numquam se fuisse tam securum ; quia sciebat misericordiam
dei maxime in temptationibus ad futuram se illi dicebat . Magis
autem de te doleo . ne christi misericordia latrocinia exercens indignus
sis . et uerbum dei ad eum predicauit . statimque latro credidit ; Mar
tinumque prosperę reddidit uiae . orans ut pro se dominum precaretur .
Deinde item progressus est . et obuiam sibi in humana specie dia
bolus in itinere se obtulit . quo pergeret interrogans . Cumque
ad a martino responsi accepisset se quo dominus mittebat perge
ret ; ait ad eum . Ubicumque ambulaueris . aduersabitur tibi zabolus .
Tunc respondit ei prophetica uoce . Dominus mihi adiutor est ; non timebo
minas tuas . Statimque é conspectu eius euanuit . Et postea ma
trem que se mundo genuit ; ipse regenerauit christo ; absoluens
gentilitatis errore ; tamen patre in malis perseuerante . Sed
post multas hereticorum tribulationes plures suo saluans
exemplo . Iterum ad hilarium repedauit . et prope ciuitatem
monasterium sibi construxit . In quo ei quidam caticu
minus adhesit ; uolens eius instrui disciplinis . subito
que mons sed absente uiro u februm illum praerepsit .
Quem uir dei rediens post `triduum . precibus pro eo ad deum profusis
resuscitauit ; uite que redditum baptizauit . qui multis post
ea uixit annis . Ab hoc quidem tempore beati istius uiri
nomen enituit . ut qui sanctus iam ab omnibus habebatur . potens etiam
et uere apostolicus haberetur . Alterum quoque in lupicini
/135v/ cuiusdam uiri honorati agro laqueo suspensum . sacris oratio
nibus pristinae restituit uitae . [.vii.] Tertius ab eodem sancto uiro in
carnoteno oppido . filius cuiusdam mulieris flentis . sola ora
tione in conspectu populi resuscitatus est . Quo uiso mira
culo . plurimi ex populo unanimiter crediderunt christo .
Et iterum succedente tempore . in eodem oppido mutam
ab infantia puellam oleo benedicto sanauit . Et alia mul

ta in episcopatu . sanctarum insignia uirtutum gessit miracula ;
et multa caelestis uitae dogmata docens . priuatę con
tinentiam uite in multitudine populi constitutus non amisit .
Humilis enim erat in habitu . iocundus in sermone . deuotus
in predicatione uerax in iudicio ; uenerabilis in moribus .
preuigil in orationibus ; assiduus in lectione . Constans in uul
tu . pius in affectu ; honorabilis in sacerdotali ministerio ;
infatigabilis uerbi dei seminator . impiger acceptam domini
sui pecuniam multiplicare . Cum gaudentibus gaudens .
Cum lugentibus lugens ; omnibus omnia factus . ut omnis
lucrificaret christo . Virtutibus insignis . bonitate lauda
bilis ; pietate amabilis multis in episcopatu fulgens
uirtutibus . Nam turbam paganorum ritu tu multuantem
in obsequio cuiusdam corporis uerbo orationis
uno ligauit in loco . Iterumque resoluens . suis
permisit dominari uestigiis . Ruentem pinum
super se . signo crucis apposito auertit . Mirantemque tur
bam christo credere fecit . se ipsum in tectu cuiusdam
domus flammis opposuit ; ne inno tua lederet ignis tecta .
qui fanum incendit idolatrię . Aliud quoque templum
antiquo errore dęmonibus dedicatum . dum manu non potuit
/136r/ humana ; angelico uultus auxilio subuertit . necnon alio loco
gentilium sacra subuertens . a quodam pagano gladio appetitus .
Ille nudum ferientis³ ictui collum opposuit . Sed impius retro
cadens ; suam intelligens impietatem ueniam postulauit
a sancto . Alteroque librante iocum in sanctum caput . ferrum fugit
de manibus . Treueris paralticam puellam totisque resolutis
membris sacra . benedicti olei infusione ; asstante populo
pristinę reddidit sanitati . Tetra dii pro consularis uiri
seruum . manus impositione a doemonio liberauit . Unde

³ corrected from ferientes

et ille te tradidit cum tota domo sua ; ad christianam conuersus est religionem . Cuiusdam quoque patris familias pueri a demone arrepti digitos in os mittens . spiritum malignum per puenda patientis exire compulit . Leprosum in porta patriae ciuitatis a deformitate sui corporis . solo saluauit osculo . Sed et fimbria uestimenti eius uel filis cilicii ; Multos sanare morbos non dubium est. Filia arborii prefecti per impositionem epistolae sancti martini . a grauissimis liberata est febribus . Paulini oculum penniculo superposito sanauit . a dolore atque caligine . Idem quoque sanctus martinus cadens super gradus caenaculi . grauiter pene totis adtritibus est membris ; Et nocte ab angelo dei ad integram recreatus est sanitatem ; sepiusque angelicis uisitationibus . et familiari colloquutione fruebatur . Quadam uero die beatissimae genetricis dei et domini nostri iesu christi . et sanctorum apostolorum petri et pauli . necnon sanctarum uirginum teclae et agnetis uisitatione . iste uir dei honoratus et confortatus est . Nam daemonum fantasmata et in diuersis figuris horribiles aspectus nihil metuens . nec ullis eorum fallaciis inludi potuit . Spiritu uero prophetarum /136v/ ita claruit . ut multis multa predixit futura ; ueluti maximo in italia uictoriam . et in aquileia interitum praedixerat . Eodem beato uiro sacrum caelebrante mysterium ad altariae . globus igneus subito de uertice fulsit illius . Euanthius quidam egrotus properante ad se beato uiro prius sanitatem recepit . quam sanctus martinus domum intraret . In eadem quoque domo puerum a serpente percussum . sanctorum tactu digitorum a periculo mortis eruit . Nam tantae fuit uir dei patientiae . ut conuitia non doluit ; obprobria non sensit ; Immo et quorundam rusticorum flagella placido sustinuit animo . et eorum fixa terris animalia . solo soluebat sermone nemini adulando blandiebatur principi ; nulli ueritatis uerba tacuit . sed semper adnota ora

tionum subsidia recurrebat . Vnde si quid ei potestas ren-
nueret seularis . mox diuina illi prestabat pietas dei. Quędam
persona a dęmonio uexata . stramine ubi sanctus martinus iace-
bat liberata est ; et non solum homines sed etiam animalia .
a daemonum liberabat potestate . et mansuetos in suum redire
gregem precipiebat . Et iam tante fuit misericordię . ut canibus
insequentibus lepusculum imperauit stare . et miseram bestio
lam a morte presente eripuit . Villa quedam in senónico
grandinum tempestate sepuis uastata . ad preces sancti mar-
tini multis liberata est annis . Quaedam mulier . a sangui-
nis fluxu . uestimentorum illius tactu sanata est . Talibus etiam
et aliis innumerabilibus electus dei sacerdos inmundo cla-
ruit . mĩra culis . quę per se dominus ostendere dignatus est . ut per eius
exempla . ducatum nobis preberet ad celestia regna .
Prestante domino nostro iesu christo. qui cum eodem patre et spiritu sancto
uiuít et regnat . in secula seculorum . amen .